

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-29

Diarienummer N043-0036/25

Handläggare

Radia Al-Masri

Telefon: 031-365 09 81

E-post: radia.al-masri@dm.goteborg.se

Svar på remiss om förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism 2025–2028

Förslag till beslut

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice tillstyrker förslaget till Göteborgs Stads plan mot rasism 2025–2028.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Efter att Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism 2020–2023 löpt ut har kommunfullmäktige, genom budget 2024, gett kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt förslag till plan för perioden 2025–2028. Nämnden för demokrati och medborgarservice har fått förslaget på remiss och ska yttra sig över planen.

Planen utgår från relevanta problemformuleringar och lyfter centrala frågor om jämlikhet, trygghet och inkludering. Förvaltningen bedömer att planen är ett viktigt komplement till det strategiska och praktiska arbetet mot rasism i staden.

Samtidigt betonar förvaltningen behovet av att planen konkretiseras ytterligare vad gäller genomförande, ansvarsfördelning, resursfördelning och samverkan. Det är avgörande att civilsamhället involveras i genomförandet på ett sätt som bygger på dialog och ömsesidig tillit, och att det finns resurser för att möjliggöra detta.

Vidare bör ett intersektionellt perspektiv genomsyra planens genomförande, där det synliggörs att vissa grupper inom minoriteterna kan vara särskilt utsatta beroende på till exempel kön, socioekonomisk status eller funktionsnedsättning.

Det årliga forumet mot rasism, som nämnden för demokrati och medborgarservice föreslår ansvara för att anordna tillsammans med kommunstyrelsen, kan utgöra en viktig arena för att fördjupa det strategiska arbetet mot rasism. För att detta forum ska få en långsiktig och hållbar påverkan krävs tydligt mandat och tillräckliga resurser. Forumet, liksom eventuella framtida kompetenshöjande insatser kopplat till planen, kan medföra ökade kostnader för förvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen ser behovet av en tydlig ekonomisk plan för hur åtgärderna i planen ska finansieras och vilka konsekvenser dessa får för berörda nämnder.

Forumet mot rasism, som nämnden för demokrati och medborgarservice och kommunstyrelsen har som ansvar, kräver resurser för samordning, kommunikation, innehåll och uppföljning. Utan tillräckliga resurser finns risk att insatsen blir symbolisk snarare än långsiktig och strategisk.

Nämndens verksamheter nämns även i planen som möjliga samverkansparter i genomförandet av vissa åtgärder, till exempel i dialoger med minoritetsgrupper eller i insatser kopplade till tillit och trygghet. Eftersom nämnden ansvarar för verksamheter som når flera av minoritetsgrupperna, till exempel Romano Center i Väst, kan det också uppstå en ökad efterfrågan på kompetenshöjande insatser kopplat till genomförandet av planen. Sammantaget kan detta medföra ökade kostnader för nämnden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

All offentlig verksamhet har ett ansvar att respektera, skydda, främja och uppfylla samtliga mänskliga rättigheter samt säkerställa tillgången till likvärdig service för alla invånare.

Förvaltningen ser positivt på att planen tydligt fokuserar på jämlikhet, trygghet och inkludering. Det är särskilt viktigt att barns och ungas, äldres samt personer med funktionsnedsättningars perspektiv synliggörs.

För att planen ska bli verkligt inkluderande behöver den bygga på dialog med civilsamhällets aktörer, inklusive mindre och oorganiserade grupper. Förvaltningen vill understryka vikten av att civilsamhället inte enbart ses som ett verktyg för informationsinhämtning, utan involveras med faktisk delaktighet i genomförandet.

Vidare ser förvaltningen att det är avgörande att ett intersektionellt perspektiv genomsyrar planens genomförande. Trots att det nämns i planen så är fokuset främst på fem särskilt utsatta minoritetsgrupper. Det är viktigt att vara tydligare med att synliggöra att utsatthet för rasism påverkas av individens övriga identitetsmarkörer såsom kön, funktionsnedsättning eller socioekonomisk status.

Det är viktigt att planen konkretiseras ytterligare vad gäller genomförande, ansvarsfördelning, resursfördelning och samverkan. Civilsamhället behöver involveras i arbetet på ett sätt som bygger på dialog och ömsesidig tillit, och det måste finnas resurser för att möjliggöra detta. I det sammanhanget kan det årliga forumet mot rasism, som nämnden föreslås ansvara för, bli en betydelsefull arena för att fördjupa detta perspektiv.

Bilaga

1. Förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism år 2025–2028

Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat ut förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism 2025–2028 på remiss till förskolenämnden, grundskolenämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Göteborgs Stads HBTQI-råd samt till ungdomsfullmäktige.

Utöver detta ska särskilt svar lämnas till stadsledningskontoret om vilka resursmässiga förutsättningar berörda nämnder har att genomföra de föreslagna åtgärderna.

Svar ska lämnas senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

År 2020 antog kommunfullmäktige Göteborgs stads första plan för stärkta insatser mot rasism (2020–2023). Planen blev då ett första steg mot att samordna och tydliggöra stadens ansvar för att motverka rasism och skapa bättre livsvillkor för minoritetsgrupper.

Nu har kommunstyrelsen, utifrån kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2024, tagit fram ett nytt förslag till plan mot rasism som rör perioden 2025–2028.

Den nya planen bygger på en fördjupad analys av rasismens uttryck i Göteborg, med stöd i forskning, myndighetsrapporter och dialog med civilsamhällets aktörer och företrädare för de fem särskilt berörda minoritetsgrupperna: afrosvenskar, judar, romer, muslimer och samer.

Remissen har skickats ut till flera, inklusive nämnden för demokrati och medborgarservice, som särskilt pekas ut, tillsammans med kommunstyrelsen, som ansvarar för att anordna det årliga forumet mot rasism.

Syfte och mål

Göteborgs stads plan mot rasism 2025–2028 har som mål att ta nästa steg i det systematiska arbetet mot rasism inom kommunens verksamheter. Fokus ligger på områden där särskild utsatthet identifierats.

Planen är tänkt att fungera som ett stöd och verktyg för de nämnder och verksamheter som ansvarar för åtgärderna.

Avgränsningar

Planen kompletterar Göteborgs Stads övriga styrning inom området mänskliga rättigheter. Den omfattar inte alla former av diskriminering, utan fokuserar på rasismens olika uttryck men med särskilt fokus på de fem nämnda minoritetsgrupperna.

Samtidigt lyfter planen vikten av att till exempel kön, socioekonomisk status, funktionsnedsättning eller religion påverkar hur människor drabbas av rasism. Planen belyser alltså att alla inte upplever rasism på samma sätt.

Utgångspunkter

Planen utgår från kunskap, erfarenhet och dialog med både civilsamhället och från forskning. Den gör tydligt att rasism kan uppstå i mötet med Göteborgs Stads verksamheter och i människors vardag.

Att motverka rasism handlar därför om att bygga tillit till Göteborgs stads verksamheter, stärka civilsamhällets möjligheter till inflytande och skapa likvärdiga förutsättningar för alla invånare. Planen betonar att det behövs riktade och konkreta åtgärder.

Innehåll

Planen är uppbyggd kring fem fokusområden:

- Skola och förskola
- Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete
- Vård, omsorg och stöd
- Kultur och mötesplatser
- Dialog och involvering

I varje fokusområde finns åtgärder kopplade till olika nämnder. Flera åtgärder delas också med Göteborgs stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Detta eftersom utsatthet ofta hänger ihop och skär igenom flera identitetsdimensioner.

Ansvar

Nämnden för demokrati och medborgarservice föreslås, tillsammans med kommunstyrelsen, ansvara för att anordna ett årligt forum mot rasism. Detta forum är tänkt att vara en återkommande arena för dialog, lärande och samverkan mellan civilsamhälle, förvaltningar och forskare.

Förvaltningen ser potential i forumet som en kraftfull plattform, men för att det ska få verklig betydelse krävs att det ges tillräckliga resurser och tydligt mandat. Det handlar till exempel om budget för planering, genomförande, kommunikation och uppföljning, samt tillgång till samordnande personal. Det krävs också praktiska förutsättningar för att civilsamhället ska kunna delta, som arvoden och tolkar. Med ett tydligt mandat menas att andra nämnder förväntas medverka och att forumets resultat tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Därutöver nämns nämndens verksamheter, såsom Romano Center i Väst, som möjliga samarbetspartners för andra nämnder, exempelvis i dialoger med minoritetsgrupper.

Indirekt påverkan

Även om nämnden inte ansvarar för fler åtgärder i planen, finns en risk att förväntningarna på demokrati och medborgarservice ökar. Det kan handla om stöd i dialogarbete, samverkan eller kompetenshöjande insatser.

Resursmässiga förutsättningar

Det årliga forumet mot rasism behöver resurser för planering, genomförande och uppföljning.

Utöver forumet kan demokrati och medborgarservice komma att efterfrågas som stöd i andra delar av genomförandet. Det bör därför finnas en beredskap för att hantera sådana

behov, inklusive finansiering vid behov av nya uppdrag som kan komma till som resultat av planen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på att Göteborgs Stad tar ett samlat grepp för att motverka rasism. Planen har en tydlig struktur och lyfter viktiga fokusområden.

Samtidigt vill förvaltningen understryka att planen bara får verklig effekt om genomförandet är tydligt, både när det gäller ansvarsfördelning och resursbehov. Det gäller särskilt det årliga forumet mot rasism, som nämnden för demokrati och medborgarservice tillsammans med kommunstyrelsen föreslås få ansvar för att genomföra. För att forumet ska kunna bidra på riktigt behöver det finnas ett tydligt syfte och en plan för hur forumets resultat tas omhand av medverkande nämnder. Det krävs dessutom en långsiktig finansiering och samordningsresurser.

Förvaltningen bedömer också att demokrati och medborgarservice, utöver det direkta ansvaret, kan komma att efterfrågas som stöd i andra delar av planen, till exempel kring dialoger med invånare, delaktighet eller kompetenshöjande insatser. Detta grundar sig i att nämndens verksamheter nämns som möjliga samverkansparter, särskilt i arbetet med dialoger och i trygghetsskapande insatser, samt att flera delar av planen berör områden där nämnden har kompetens och erfarenhet. En sådan efterfrågan kan medföra behov av ytterligare resurser.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till planens inriktning och ser den som ett viktigt steg i arbetet mot ett mer jämlikt Göteborg. För att ambitionerna ska bli verklighet behövs dock både tydlighet och resurser.

Eva Englund

Karim Zendegani

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Utveckling och analys